

skeligt Spørgsmaal. Heldigvis er dette abstrakt, idet der ikke er fjerneste Tvivl om, at Rigsdagen vil godkende de forelagte Traktater, men jeg har dog ikke villet undlade at berøre, at Forelæggelsen til Rigsdagens Beslutning i Tilfælde, hvor vor Forfatning ikke kræver en saadan Forelæggelse, kan i paakommende Tilfælde tænkes at have komplicerende Virkninger.

Neergaard: Jeg ser i Forelæggelsen af denne Række Traktater et godt Vidnesbyrd om den Magt, den internationale Fredsbevægelse har faaet. Det vil være alle os, der i nogle Aar have deltaget i det politiske Liv, i frisk Minde, med hvilken Overlegenhed, for ikke at sige Spot, disse Bestræbelser for ikke saa mange Aar siden ere blevne modtagne. Da Rigsdagsmændene i de forskellige Lande begyndte at samles til de interparlamentariske Konferencer, betegnede man det som en Sammenkomst af upraktiske Ideologer, der sade og snakkede om Tingene, men ikke havde fjerneste Indflydelse paa Begivenhedernes Gang, og noget lignende bebrejdede man de nationale Fredsbevægelser indenfor de forskellige Lande. Nu har det vist sig, at ved den stærkere Berøring, der er kommet, ved de interparlamentariske Konferencer, ved Fredsbevægelser i Landene, ved det, at denne Sag overalt er sat paa Dagsordenen, overalt har beskæftiget Sindene i stigende Grad, er Vejen bleven banet til Overenskomster mellem Regeringerne, som man for ikke mange Aar siden betegnede som temmelig umulige. Jeg hilser altsaa disse Traktaters Forelæggelse som et glædeligt Vidnesbyrd om, at Fornuften baner sig Vej, og om, at Bestræbelser, der begynde under et Pres af Spot og Uvillie og med den rent upraktiske Idealismes Stempel paa deres Pande, alligevel kunne føre til et praktisk Resultat, naar det er noget sundt og rigtigt, der ligger til Grund derfor.

Naar jeg nu kommer til de enkelte Traktater, skal jeg naturligvis ikke gentage, hvad der er sagt i de udførlige og sagkyndige Foredrag, der ere holdte, eller komme ind paa Einzelheder. Jeg deler Glæden over den Traktat, som er sluttet med den italienske Regering, og som i saa godt som enhver Henseende maa siges at være tilfredsstillende. Jeg maa fremdeles udtale nogen Anerkendelse af Traktaterne med Spanien og Belgien, thi der er der efter min Mening virkelig naaet noget, navnlig i den spanske Traktat, hvor Voldgiften skal være obligatorisk saa vel i Tilfælde af Tvistigheder, der ere opstaaede

ved Fortolkning eller Anvendelse af Overenskomster af enhver Art mellem de høje kontraherende Parter, som i Tilfælde af Tvistigheder angaaende Pengefordringer, naar Fordringerne i Princippet ere anerkendte fra begge Sider, men det kun drejer sig om Erstatningens Størrelse. Det vilde være let i de senere Aartiers Historie at paavise adskillige Eksempler paa, at det vilde have haft overordentlig stor Betydning, om der havde været en Bestemmelse af den Art, idet det vilde have hindret Magter i en Tid at staa i et vist Krigsberedskab overfor hinanden. Lad mig blot henpege paa et stort Eksempel fra vor egen Historie, paa, hvorledes vi i en lang Aarrække levede under det frygtelige Tryk af Umuligheden af at kunne faa en Afgørelse af, hvad de Aftaler og Overenskomster, vi havde indgaaet med de tyske Magter i 1851 og 1852, betøde eller ikke betøde. Det er jo ikke sikkert, at Traktatbestemmelser i alle Tilfælde ville kunne faa Bugt med den Art internationale Stridigheder, men i alt Fald vil det være en mægtig Støtte for en lille Nation, naar der traktatmæssig er fastslaaet obligatorisk Voldgifts-Afgørelse af den Art Tvistigheder.

Jeg mener altsaa, at der navnlig i den spanske Traktat i de to Tilfælde, hvor obligatorisk Voldgift skal finde Sted, er vedtaget et Princip af megen Vigtighed i de internationale Forhold. Den belgiske Traktat er mindre tilfredsstillende, idet det der kun er i det ene af de to Tilfælde, at Voldgift skal finde Sted, nemlig ved Fastsættelse af Pengeerstatningens Størrelse, hvorimod det andet, Fortolkningen af de bestaaende Traktater og Aftaler, er underkastet det uheldsvangre Forbehold, at det ikke maa berøre Nationernes Livsinteresser etc.

Hvad endelig de to sidste Traktater angaar, Traktaterne, som ere afsluttede med England og Frankrig, maa jeg tilstaa, at jeg i høj Grad havde ønsket, at disse Traktater ikke vare blevne afsluttede. Jeg kan for mit Vedkommende ikke indse, at de paa et eneste Punkt af virkelig Betydning ville kunne gavne os noget. Det er ganske klart, at naar Ære og Livsinteresser ere undtagne, og naar det drejer sig om Strid mellem en stor og en lille Magt, kan Voldgift ikke gennemføres i noget som helst Spørgsmaal, der har virkelig, væsentlig Betydning for den lille Magt, hvis det ikke passer med den større Magts Interesser. Det har altid vist sig, ikke mindst i Danmarks Historie i vore Konflikter i Halvtredserne og Tredserne med Tyskland —